

reflekterer over fænomener som hjem, hjemland, hjemløshed og hjemvé på en sådan måde, at disse refleksioner kommer til at indgå i de forhandlinger om et multikulturelt medborgerskab, som de er med til at sætte på dagsordenen." (:220)

Jeg håber at Røgilds fortsætter sit spor, udfordrer og går mere i clinch med systemerne. Gennem kontakt og flere interview med de unge må det være muligt at få eksempler på arbejdet med udsatte unge indenfor rammerne af de tunge områder og institutioner. Og tager fat i hverdagsmagernes daglige ledere og de politisk valgte, går direkte i kødet på pressen og den medieskabte virkelighed. F.eks. i forhold til et begreb som "nul-tolerance", der på ny er blevet et mantra over for udadreagerende unge, både når det gælder unge

fra etniske minoriteter eller nynazistiske grupperinger, som vi ser i Århus hvor jeg har mit daglige arbejde. Udfra de politiske termer og på forsiderne af Århus' lokalavis er udviser frontmedarbejderne på ungdomsområdet såkaldt "nul-tolerance". Men i praksis handler det om at skabe og fastholde en dialog mellem byens unge og systemerne, og det gælder uanset om det er de opsøgende klubmedarbejdere eller politiets ungdomsgruppe. Dialog og tolerance er de vigtigste tilgange.

Bogen kan også ses som en fagkulturel byvandring rundt i landet og en *faglig hegnsbesigtigelse*, hvor fagene får lejlighed til at se hinanden over skuldrene, uden at man føler sig som belurer. På samme måde som når hønseavlereforeningerne inviterer til "hønsevandring".

Med mikrofonen som våben

Af Sarah Malou Strandvad og Mette Røgilds

I disse tider hvor grupper af sorthårede drenge ikke kan komme ind på natklubber, hvor de opfattes som potentielle volds- eller voldtægtsmænd, og hvor den kulturelle racisme gør det ualmindelig svært for dem at slå igennem på arbejdsmarkedet. I disse tider er bogen *AlieNation is My Nation: Hiphop och unga mäns utanförskap i Det Nya Sverige* fra 2002 blevet til.

Bogen er vigtig – ikke mindst i Danmark, hvor indvandrerdebatten, udlændingepolitikken og de sociale problemer med etniske minoritetsunge er kørt helt af sporet. Her må basen for kulturmøder genopfindes, og til det er *AlieNation is My Nation* et indsigtfuldt bidrag.

Forfatteren bag bogen er den svenske socialarbejder, psykoterapeut og kultursociolog Ove Sernhede, der til dagligt leder instituttet *Centrum for Kulturstudier i Göteborg*. Hans bog er et modbillede til den medieskabte virkelighed af etniske minoritetsunges liv og levned, der sætter 'dem' i modsætning til 'os'. Sernhede bevæger sig imod

strømmen og skildrer de unges livsverden set fra deres synspunkt. Bogen bygger på to års feltarbejde i Angered, en nordøstlig forstad til Göteborg, populært kaldet Los Angered. Betegnelsen er en latino-svensk reference til Los Angeles, et mekka for den hip hop kultur, som de unge identificerer sig med. Hip hop kulturen er de etniske minoritetsunges fortolkningsramme. Igennem rap, break dance, graffiti og djing udtrykker de sig om deres livsvilkår i et Sverige, hvor de marginaliseres.

Social marginalisering udgør rammerne for de unges brug af hip hop, og den kontekst bliver beskrevet i bogens første del *Det Nya Sverige*. Her portrætterer Sernhede den socioøkonomiske og socialpolitiske udvikling i efterkrigstidens Sverige, hvor indvandrere og deres efterkommere – som i det øvrige Europa – er blevet en del af den nye underklasse. Baggrunden herfor relaterer Sernhede til afskaffelsen af det industrielle samfund; en kompleks

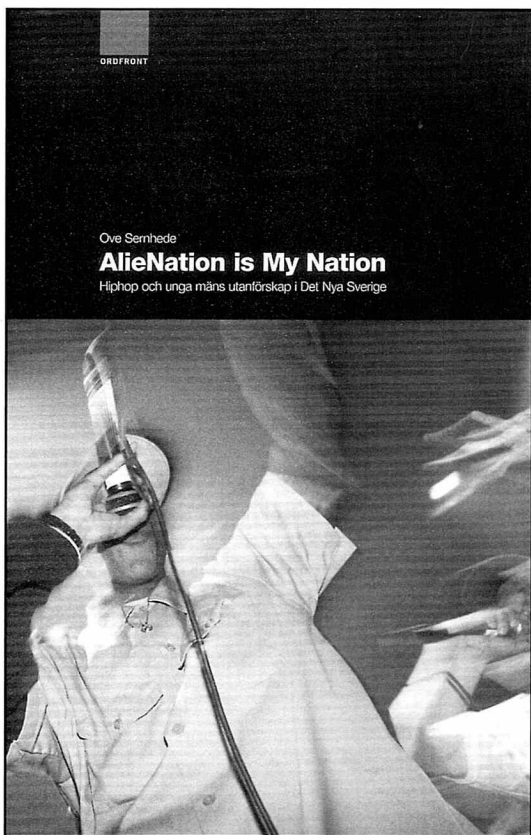
udvikling, der fordrer kultur- og vidensudveksling, immigration og økonomisk vækst samtidig med, at nogle samfundsgrupper ekskluderes.

I denne proces bliver etniske minoriteters økonomiske og sociale marginalisering, ifølge Sernhede, fejlagtigt gjort til et spørgsmål om deres kulturelle og etniske anderledeshed. Med andre ord bliver det almindeligt at bruge en 'blaming the victim'-forklaring på etniske minoriteters sociale marginalisering.

Bogens første del giver en god baggrundsviden for at forstå de etniske minoritetsunges subkulturelle engagement. Det er her hovedvægten af *AlieNation is My Nation* ligger – på de etniske minoritetsunges brug af hip hop. Og det er her Sernhedes fine feltarbejde blandt de unge i Hammerkullen og Angered udfoldes.

Bogens hoveddel *Hiphop och unga mäns utanförskap* er en dagbogsagtig udlægning af hverdagslivet med de unge, en etnografisk skildring af de unges refleksioner over deres liv og etniske tilhørsforhold – med hip hop som filter. De unges svar på den samfundsmæssige stigmatisering er at navigere ud fra de subkulturelle værdier i hip hop. Alt hvad samfundet anser for farligt og for dårligt får sin unikke oprejsning i hip hop: At bo i ghettoen, tale perkerslang, være underklasse, ung og ikke-hvid er ikke en hindring i hip hop. Snarere tværtimod:

'När man säger Hammarkullen så er det så att folk tror att det bara är massa knarkare, kriminella å dåliga svartskallar som bor där...men om tio år ska man säga att whaooo Hammarkullen det är där alla feta breakdansare, rappare och hiphopare kommer ifrån...det är så vi kan få respekt' (s. 91f). Den 23-årige pizzabager Pablo forklarer her, hvordan hip hop kan fungere som

Ove Sernhede
AlieNation is My Nation:
Hiphop och unga mäns utanförskap
i Det Nya Sverige
 Ordfront förlag, 250 sider.

en vej til anerkendelse. Samtidig illustrerer citatet også den romantiske stolthed omkring stedets betydning, den bydelsnationalisme som hip hop bygger på, og de unge lokalt arbejder videre med.

Det er især unge mænd, som Sernhede beskæftiger sig med, fordi han kun har fundet få unge kvinder involveret i hip hop scenen. Protestmaskulinitetens centrale rolle i hip hop universet knytter Sernhede med hans psykoterapeutiske blik til de familiestrukturer, som de unge lever under. Her er moderen den nærværende figur, mens faderen er fraværende – enten konkret eller i overført betydning, fordi hans maskulinitet knægtes under det omgivende samfunds fornedrelse af ham. Ifølge Sernhede fungerer rapmusikens macho-maskulinitet som en rollemodel for de unge, og den understøtter deres grandiose og omnipotente forestillinger om det mandlige. Protestmaskulinitetens krav på respekt vokser altså frem på baggrund af oplevelsen af magtesløshed.

Sernhedes psykologiske tolkning af de etniske minoritetsunge mænds oprørske tilstand risikerer at kategorisere de unge som problem-cases, kulturelle afvigere; en kategorisering som Sernhede selv tager afstand fra. Desuden er problemstillingen omkring oplevelsen af magtesløshed ikke forbeholdt etniske minoritetsunge mænd, men er langt mere generel: Protest som reaktion på afmagt er en central del af subversive ungdomskulturer – ligesom kravene om respekt, anerkendelse og selvbestemmelse er basalt menneskelige.

Den psykoterapeutiske problematisering af de unge udfolder Sernhede ikke videre i bogen, og derfor virker den en smule malplaceret.

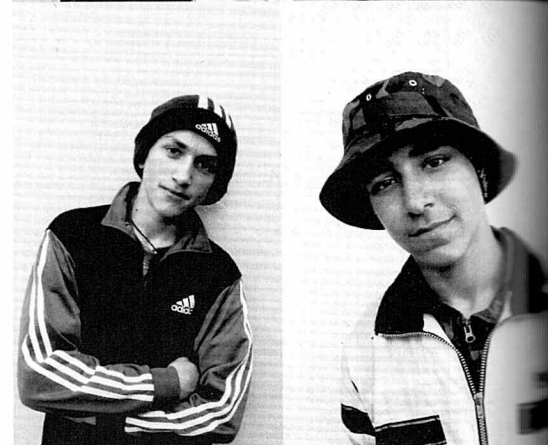
AlieNation is My Nation kan læses som et spejlbillede på Danmark. På trods af nuanceforskelle er det de samme kulturelle processer, vi oplever herhjemme med etniske minoriteter der ikke anerkendes som danskere, og etniske minoritetsunge der ikke identificerer sig med den danske nationalfølelse, selvom de er født og opvokset i landet:

Polemikken omkring at 'vi' vil have 'dem' til at blive ligesom 'os' er uendelig, fordi definitionen af 'dem' netop er, at de ikke er 'os'.

Her er Sernhedes beskrivelse af de etniske minoriteters dobbeltblik på sig selv, inspireret af Du Bois' begreb om dobbelt bevidsthed, en øjenåbner: De etniske minoritetsunge ser både sig selv udefra, med det omgivende samfunds stigmatiserende blik, og samtidig forsøger de at være sig selv. De unge står i en ambivalent situation og

vælger 'hip hop nationen' frem for den svenske nation, fordi hip hop giver dem mulighed for at yde modstand mod den marginalisering, de oplever i det omgivende svenske samfund.

Med forankring i den afro-amerikanske lidelseshistorie og diaspora tegner hip hop et parallelunivers til de etniske minoritetsunges situation i Sverige. Hip hop fungerer som et slags 'tredje rum' på tværs af nationalstaternes grænser. Den samfundsmæssige outsider-position som indvandrer vendes om til at være noget positivt; en position med potentialer og muligheder. Bogens titel *AlieNation is My Nation*, der er inspireret af afro-amerikanske rap-oneliners, understreger denne følelse af ikke at høre til – og så

Unge fra "Los Angered" – fotos fra bogen.

samtidig høre til i hip hop.

I bogens afsluttende del sætter Sernhede processerne omkring de etniske minoritetsunges 'udenfor-skab' ind i en kulturteoretisk ramme. Inspireret af Stuart Hall udmunder bogen i et fremtids-scenarium, hvor der i møder mellem kulturer opstår nye rum, nye etniciteter og nye identiteter. På den ene side beskriver bogen altså barriererne for succesfulde kulturmøder, på den anden side viser den, hvordan barriererne kan overkommes. Etniske minoritetsunges subkulturelle engagement udpeges som en bæredygtig base for mødet med det omgivende samfund. Spørgsmålet er så om subkulturen, her hip hop, tillægges magiske integrationsevner – eller om skabende subkulturer

rent faktisk er en løsning på, hvordan vi kan overkomme den gensidige fremmedgørelse overfor hinanden.

De unge, som Sernhede har kontakt med, fremlægger et nostalgisk og politiseret syn på hip hop, hvilket Sernhede forstærker i hans fortolkning. Det er en old school græsrodsversion af hip hop, som passer perfekt ind i den traditionelle subkulturteori. Hip hops kommerialisering, som bl.a. Paul Gilroy analyserer i bogen *Between Camps* (2000), er et underbelyst punkt i *Alienation is My Nation*. Eksempelvis beskriver Sernhede rapperen som en organisk intellektuel og politisk kommentator uden at forholde sig til, at rap ligeså vel kan være totalt ligeglad og ligegyldig – eller raceabsolutistisk, sexistisk og reaktionær.

Mellem linierne fremskriver Sernhede hip hop som en katalysator for nye etniciteter og nye identiteter på et generelt samfundsmæssigt plan. Det er en noget glorificeret slutning, for selvom hip hop giver de unge masser af livsindhold og skaber anti-racistiske alliancer, så løser det hverken de sociale problemer de står i eller den samfundsmæssige stigmatisering, de oplever: Arbejdsgiveren er ikke hip hop'er og Los Angered er stadig kun Angered, en ghetto for de fleste svenskere – ligesom Brøndby Strand er det for de fleste danskere.

I slutningen af bogen vender Sernhede tilbage til historien om den tragiske brand på et diskotek i Göteborg den 30. oktober 1998, hvor 63 unge mennesker indebrændte; samme historie som han indleder bogen med. Flere af Sernhedes interviewpersoner var dybt involveret i denne tragedie, deres venner og søskende døde under branden, og bogen er dedikeret til to af de omkomne – Alvaro Lil' Veterano og Gustavo 'Illsykadic-G-Sus'.

Festen var ikke en almindelig fest, men en hip hop fest, hvor unge på tværs af etniske tilhørsforhold mødtes omkring musikken. I bogen repræsenterer historien om branden det stærke sammenhold de unge har i hip hop og den unikke intermezzo-kultur, der næved gik tabt. Branden var tragisk, men de unge hip hop'ere og deres visioner for et bedre liv lever stadig.

Trods Sernhedes tendens til at romantisere hip hop, fjerner det ikke bogens vigtige budskab: At Det Nye Sverige bærer på flere muligheder end begrænsninger. Bogen videregiver det positive budskab om at mødes, lytte og forstå hinanden. Et budskab han krediterer de unge for, men som han også selv i allerhøjeste grad repræsenterer med sin imødekommende nysgerrighed. Måske er det Sernhede selv, der er true school, ægte hip hop.

